

Izglītības Programma

“Jauniešu brīvprātīgais darbs”

Skolotāju rokasgrāmata

Rokasgrāmata ir veidota projekta „Darīsim Latviju skaistāku!” ietvaros

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

*Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata*

1

Informācija skolotājiem

Nosaukums: Jauniešu brīvprātīgais darbs

Mērķis: palīdzēt jauniešiem iesaistīties brīvprātīga darba aktivitātēs vietējā sabiedrībā

Sagaidāmie rezultāti:

- Jaunieši būs spējīgi izvēlēties, saplānot un īstenot idejas brīvprātīgā darba aktivitātēm savā skolā, pilsētā, ciematā vai pagastā

Rezultāti:

Šīs mācību programmas beigās jauniešiem būtu jāprot:

- izprast brīvprātīgā darba būtību un savu motivāciju kļūt par brīvprātīgo
- darboties komandā
- kopā izveidot plānu nāktones rīcībai (brīvprātīgā darba aktivitātēm) un īstenot šo plānu
- dalīt pienākumus un organizēt savu darbu
- izvērtēt savu darbu

Ieteicamais pasniegšanas veids

Šī mācību programma paredz ievaddaļu un sagatavošanas posmu – 1., 2. un 3. nodarbības, kas var tikt pasniegta kā vienas dienas seminārs vai kā atsevišķas mācību nodaļas. 4. un 5. nodarbība seko aktīvam darba periodam, kad jaunieši sagatavo un īsteno iecerētas brīvprātīgā darba aktivitātes, uzturot kontaktu ar skolotāju.

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

*Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata*

Par Dreams+Teams jauniešu izglītības programmu

Dreams+Teams ir projekts, kas veido jauniešus un globālus pilsoņus ar sporta, mākslas un starptautiskās apzināšanās palīdzību. Pašlaik jauni cilvēki vairāk nekā četrdesmit valstīs piedalās Dreams+Teams programmā. Ik viena Dreams+Teams dalībnieka uzdevums ir izaicināt savus pieņēmumus un uzvedību saistībā ar sporta līderību un starpkultūru dimensiju. Cilvēkiem, kas piedalās šajā programmā, ir jādomā par citām kultūrām un veidiem, kā strādāt ikdienā, darot kādu konkrētu darbu. Īpaši ir jāpiedomā, kā savā ikdienā iekļaut cilvēkus, kas ir pilnīgi atšķirīgi.

Programmas sponsori Lielbritānijā ir organizācija ar nosaukumu Youth Sport Trust sadarbībā ar Lielbritānijas Padomi. Dreams+Teams galvenie principi un filozofija atbilst šo abu organizāciju principiem un filozofijai, tādiem kā daudzveidība, vienlīdzība, iekļaušana, kā arī kultūras apzināšanās. Ārpus Lielbritānijas Dreams+Teams programmu vada Lielbritānijas Padome sadarbībā ar vietējām partnerorganizācijām, parasti skolām.

Dreams+Teams izmanto sporta un mākslas starptautisko valodu un daudzveidību, lai attīstītu līderības prasmes, aktīvo pilsonību un starptautisko apzināšanos, kā arī partnerību. Šīs programmas ietvaros jaunieši visā pasaulē iemācīsies, kā vadīt citus jauniešus ar sporta un mākslas palīdzību, un kā izbaudīt visu šo procesu. Viņiem būs iespēja iepazīt arī citu tautu kultūras. Viņiem būs jāiemācās saredzēt atšķirību starp "domā globāli, darbojies lokāli". Izveidojot Dreams+Teams klubu, jauniešiem būs iespēja pielietot savas jauniegūtās prasmes vispirms skolas mērogā, un vēlāk arī plašākā sabiedrībā, un visbeidzot starptautiskā vidē.

Dreams+Teams atšķiras no citām sporta līderības programmām ar savu **starptautisko** un **starpkultūru** dimensiju. Dažādās valstīs sports dod iespēju jauniem cilvēkiem pārspriest jautājumus, kas ir saistīti ar godīgu spēli, vienlīdzību, kultūru daudzveidību, iekļaušanu, reliģiju, ētiku, globālo komunikāciju un daudz ko citu. Veidojot un uzturot starptautiskos sakarus, jaunieši radīs globālu komandu, kas strādās kopā, lai regulāri organizētu starptautiskus sporta un mākslas festivālus.

Nepārtrauktā mācīšanās un attīstība

Dreams+Teams programma piedāvā nepārtrauktās attīstības programmas gan jauniešiem, gan skolotājiem. Šīs mācību programmas var būt ilgstošākas vai arī izpausties kā divu dienu seminārs, vai arī divu stundu mācības vairāku mēnešu garumā.

Šī mācību programma ir izstrādāta, par pamatu ņemot Dreams+Teams projekta skolēnu un skolotāju apmācību materiālus.

<http://dreamsandteams.britishcouncil.or.th/>

<http://www.britishcouncil.org/latvia-education-dreams.htm>

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata

Sākumpunkts:

Jaunieši, kuriem ir:

- Entuziasms un vēlme darboties savā skolā, pilsētā, reģionā
- Spējas strādāt komandā (vai vēlme tās attīstīt)
- Spējas izteikt savu viedokli citu priekšā (vai gatavība to mācīties)
- Spējas veiksmīgi komunicēties
- Spējas pielietot savas prasmes un idejas savā skolā un reģionā

Mērķis: jaunieši, kuri prot:

- Pielietot savas labas prasmes
- Analizēt savas prasmes un īpašības
- Efektīvi strādāt komandā
- Saplānot dažādas aktivitātes
- Noorganizēt un novadīt saplānoto
- Izanalizēt un izvērtēt savu un savas komandas darbību

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

*Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata*

Kursa pārskats un ieteicamā programma

Nodarbība	Nepieciešamais laiks	Nepieciešamie palīg līdzekļi
<p>Pirmā nodarbība: Spēks ir cilvēkos! Mērķis: sagatavoties kursam un izveidot pozitīvu mācību vidi Sagaidāmie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> izskaidrot, kā šī mācību programma palīdzēs viņiem attīstīties un mācīties jaunas prasmes un zināšanas izprast savas un citu gaidas un vajadzības šajā seminārā vienoties par uzvedības normām semināra un kopīgā darba laikam Paskaidrot, kas ir brīvprātīgais, ko var iegūt un kā ieguldīt, kad darbojies kā brīvprātīgais 	80-90 min	<p>Tāfele ar lielām lapām un marķieriem vai tāfele, uz kuras raksta ar krītu. Tāfele nepieciešama visām nodarbībām Papīrs un pildspalvas, kas nepieciešami jauniešiem S/R 1.1.2, 1.2.1, 1.3.2 I/M 1.2.1 – 1 kopija katram jauniešim</p>
<p>Otrā nodarbība: Kopā mēs varam vairāk Mērķis: palīdzēt jauniešiem saprast, ko nozīmē strādāt komandā</p> <p>Sagaidāmie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izskaidrot atšķirību starp cilvēku grupu un komandu Izveidot efektīvas komandas galveno nosacījumu sarakstu Pielietot dažas komandas darba prasmes Aprakstīt savas stiprās puses un prasmes, kas vēl jāattīsta kā komandas biedriem un līderiem 	90 min	<p>S/R 2.1.2 – 2.1.5 S/R 2.1.6</p> <p>I/M 2.1.2 – 2.1.5, 1 kopija katrai mazai grupai</p>
<p>Trešā nodarbība: mēs kā brīvprātīgie Mērķis: dot jauniešiem iespēju padomāt, kādas brīvprātīgā darba aktivitātes viņi grib un var noorganizēt un uzsākt plānošanu</p> <p>Sagaidāmie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aprakstīt kādas brīvprātīgā darba aktivitātes viņi grib noorganizēt Izstrādāt uzdevumu sarakstu, kas jāizpilda brīvprātīgā darba aktivitāšu īstenošanai Sadalīt atbildības un pienākumus darba plāna īstenošanai Pilnveidot un precizēt darba plānu 	45 min	

<p>Ceturtā nodarbība: izvērtējam paveikto Mērķis: dot iespēju jauniešiem izvērtēt savu darbu Sagaidāmie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izanalizēt savu kopīgo darbu, īstenojot plānoto • Izanalizēt savas komandas darbu, komandas biedru prasmes • nosaukt, kā var uzlabot augstāk minētās prasmes un komandas darbu kopumā 	50 min	S/R 4.2.1 Uzdevumu karte 4.3.2
<p>Piektā nodarbība: kam vajadzētu notikt tālāk? Mērķis: iedrošināt jauniešus izveidot jaunas idejas, lai turpināto seminārā un aktīvā darbībā apgūto Sagaidāmie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • radīt idejas, kuras varētu īstenot tālāk • atspoguļot individuālo mācīšanos šajā seminārā 	45 min	Tāfele ar lielām lapām („flip chart”) un tāfele, uz kuras var rakstīt ar marķieriem vai krītu, dažādu krāsu līmlapiņas I/M 5.2.1 – 1 katram jauniešim

Resursu saraksts

Izdales materiāli un uzdevumu kartes	
Izdales materiāls 1.2.1	1 katram jauniešim
Izdales materiāls 5.2.1	1 katram jauniešim
Kancelejas preces	
Krāsainais un baltais papīrs	Krāsainās līmlapiņas
Tāfele ar grafiskajām lapām („flip chart”) un marķieri	Blue-tack vai papīra līmlente
Krāsainie zīmuļi, krītiņi vai flomastieri	Virve lekšanai, kokteiļsalmiņi (iesmi, gari serkociņi utml)

Plāni skolotājiem katrai dienai

Šie plāni palīdzēs skolotājiem saplānot un novadīt jauniešu izglītības programmu pēc starptautiskiem standartiem, ko ir izstrādājusi Britu padome. Nodarbību plāni ir izmēģināti un pārbaudīti dažādās valstīs ar dažādas izcelsmes jauniešiem.

Nemot vērā jauniešu vajadzības un vietējos apstākļus, skolotāji var plānus nedaudz mainīt. Eksistē daudz un dažādas aktivitātes, kas palīdzēs jauniešiem iegūt vēlamās prasmes un katra jauniešu plānotā aktivitāte atšķirsies citas.

Visa kursa laikā domājiet par bērnu un jauniešu drošību. Šajā grāmatā ir vairākas vadlīnijas un padomi, bet skolotājam ir jāizvērtē, kas vislabāk derēs viņa valstī, reģionā utt

Katrā nodaļā ir:

- Detalizēts nodarbības plāns ar sagaidāmo rezultātu
- Materiāli, kurus var izmantot nodarbības laikā (piem. uzdevumu lapas, uzdevumu kartiņas). Atceraties, ka dažus materiālus ir nepieciešams sakopēt.

Dažām nodarbībām arī būs:

- Skolotāju pārbaudes saraksti un uzdevumu instrukcijas – atbalsta materiāli, ko izmanto skolotājs, ja ir nepieciešams ieskats tēmā vai viela pārdomām un komentāriem, ko izmantot darbā ar jauniešiem. Atsevišķi materiāli var noderēt arī kā izdales materiāli jaunajiem līderiem.

Standartformāts visām skolotāju piezīmēm

Nodarbības numurs un nosaukums:

Nodarbības mērķis: Ievadīt jaunus līderus kursā un pārbaudīt ko viņi zina par Dreams+Teams	⌚ apm. 60-75 minūtes Materiālu numurēšana: 1.1.1 pirmais cipars attiecas uz nodarbības numuru 1.1.1 otrais cipars attiecas uz sagaidāmā rezultāta numuru (1. stabiņš) 1.1.1 trešais cipars attiecas uz nodarbības gaitas numuru (2.stabiņš)	I/M nozīmē izdales materiāls S/R nozīmē skolotāja rokasgrāmata (katras nodarbības beigās, pēc visām instrukcijām)
Sagaidāmie rezultāti Nodarbības beigās jaunajiem līderiem jāprot:	Nodarbības gaita / Soļi	Resursi

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata

Pirmā nodarbība: Spēks ir cilvēkos!

Mērķis: sagatavoties kursam un radīt pozitīvu mācību vidi		Ieteicamais laiks: 80-90 minūtes
Sagaidāmie rezultāti Šīs nodarbības beigās jauniešiem būtu jāprot	Soļi	Resursi
1.1 Izskaidrot, kā šī mācību programma palīdzēs viņiem attīstīties un mācīties jaunas prasmes un zināšanas	1.1.1 levads – visa grupa, skolotājs vada – 5 minūtes Laipti lūgti jaunieši šajā seminārā. Izskaidrojiet šā semināra / nodarbību mērķi, par to, ko jaunieši varēs iemācīties un iegūt, kā arī – kā ieguldīt vietējā sabiedrībā, savā skolā vai pilsētā	S/R 1.1.2
1.2 • Veidot attiecības vienam ar otru un ar skolotāju • Respektēt dažādību • Paskaidrot, kādas priekšrocības un izaicinājumus atšķirības un dažādība var radīt kursa gaitā • Vienoties par uzvedības normām semināra un kopīgā darba laikā	1.2.1 Individuāla aktivitāte: starpkultūru Bingo – 15 min • Šajā aktivitātē būtu jāiesaista visa grupa, ieskaitot skolotājus un citus klātesošos telpā, kurā visi var brīvi pārvietoties. • Izstāstiet, kas jādara (S/R 1.2.1) un izdaliet Bingo kartes (I/M 1.2.1) un pildspalvas. • Izanalizējiet aktivitāti izmantojot S/R 1.2.1. 1.2.1 Visa grupa, skolotāja vadīta – 10-15 min • Paskaidrojiet, kāpēc šī nodarbība ir svarīga. Cilvēki iemācās un izbauda mācīšanās un darbu vairāk, ja viņi jūtas droši un pret viņiem izturas ar cieņu. Skolotāju rokasgrāmatā ir dažas idejas, par kurām jūs gribētu, lai jaunieši padomā (S/R 1.2.2) • Lūdziet visiem, kas ir iesaistīti kursā (arī citus skolotājus, ja tie ir) uzrakstīt uz līmlapiņām 2-3 lietas, kas rada pozitīvu atmosfēru un sajūtu, ka tu tiek atbalstīts un gribi iesaistīties. • Uzklusiet visu domas un izveidojiet uzvedības normu kopīgo sarakstu, kuram visi gatavi pakļauties. • Sarakstu vajadzētu piestiprināt visiem redzamā vietā. Atsaucieties uz to, ja kāds no grupas uzvedas neatbilstoši norunātajām normām	S/R 1.2.1 Starpkultūru Bingo instrukcijas skolotājam I/M 1.2.1 Bingo kartes jauniešiem S/R 1.2.2

<p>1.3 Izprast savas un citu gaidas un vajadzības šajā seminārā</p>	<p>1.3.1 Visa grupa – skolotājs vada – 10 minūtes Palūdziet grupai nedaudz padalīties par to, kāpēc viņi nolema pievienoties šim semināram, ieskaitot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ko viņi gribētu iemācīties seminārā? • Kādas prasmes attīstīt vai pilnveidot? • Kādas zināšanas iegūt? • utt. <p>1.3.2 Visa grupa – skolotāja vadībā Rezumējiet: klausoties jauniešu domas, pasvitrojiet vēlreiz to, kas notiks seminārā (un kas sakrīt ar viņu teikto), bet ja izskanēs arī citas idejas / vēlmes / intereses, var pārrunāt / padomāt, kā to var iekļaut programmā un vai tas ir iespējams šajā reizē. Ja nē, tad to arī var paskaidrot un pastāstīt, kā to varētu realizēt nākotnē.</p>	<p>Var izmantot citas metodes, ka uzzināt jauniešu gaidas un vajadzības (zīmēt, runāt mazās grupiņās un prezentēt). Bet skolotājam un jauniešiem ir jādzird / jāredz dažādas gaidas un vajadzības</p>
<p>1.4</p>	<p>1.4.1 Mazo grupu diskusija – 10 minūtes Izveidojiet grupas, kuras sastāv no 3 vai 4 un uzsāciet diskusiju, uzdodot sekojošo jautājumu virkni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ko vārds „brīvprātīgais” nozīmē viņiem? • Kā brīvprātības principu var saskatīt viņu skolā, sabiedrībā un valstī? Piemēram, vai tas ir kaut kas, ko dara katrs? Vai cilvēki vēlas kļūt par brīvprātīgajiem tikai tad, ja ir kāds labums no piedāvājuma, piemēram, atbalsts? • Vai viņi varētu izstāstīt kādus piemērus no brīvprātīgā darba, no savas vai citu pieredzes? <p>Izmantojiet skolotāja rokasgrāmatu 1.1.2, lai veicinātu diskusiju Rezumējiet galvenos punktus no katras grupas diskusijas</p>	

<p>1.5 Paskaidrot, kas ir brīvprātīgais, ko var iegūt un kā ieguldīt, kad darbojies kā brīvprātīgais</p>	<p>1.5.1 Grupu aktivitāte – 15 / 20 minūtes Sadaliet jauniešus mazās grupās (4-6 cilvēki katrā). Katrai grupai jāsaņem lielo lapu un zīmēšanas rīkus</p> <ul style="list-style-type: none"> Lūdziet katrai grupai izveidot ideālā brīvprātīgā portretu un attēlot to uz lielās tāfeles lapas, ar šādu uzdevumu: – Izmantojot divu krāsu marķierus, lūdziet, lai jaunieši uzraksta lietas (zināšanas, prasmes, kontaktus, emocijas utt), ko brīvprātīgais var iegust sava darba procesā un lietas, ko viņš iegulda vai piedāvā citiem savā darbā. <p>Lai jaunieši darbojas patstāvīgi, bet skolotājs var vērot un palīdzēt ar jautājumiem, ja jūt, ka jaunieši ir iestrēguši idejās</p> <p>1.5.2 Kopīgā diskusija – 15 minūtes Grupas prezentē izveidotus portretus, jaunieši salīdzina un komentē savas atbildes, skolotājs var uzdot papildus jautājumus, lai palīdzētu jauniešiem labāk izprast brīvprātīgā darba iespējas gan ieguldīt un palīdzēt citiem, bet arī iegūt un attīstīties pašam.</p>	<p>Lielās lapas, krāsainie kritiņi, flomastieri vai marķieri</p>
---	--	--

S/R 1.1.2

Brīvprātīgais darbs: veltīt savu laiku citu labā bez finansiālas atlīdzības, izņemot, kad tiek atmaksāti izdevumi, kas radušies darba gaitā.

Brīvprātīgais darbs var būt kā vietējās sabiedrības dzīves sastāvdaļa, kur cilvēki labprātīgi palīdz viens otram, necerot uz personīgā labuma gūšanu.

Dažās valstīs brīvprātīgais darbs tiek uzskatīts kā labdarības akts, palīdzot tiem, kuriem neveicas tik labi kā citiem.

Daži jaunieši var pildīt brīvprātīgo darbu kā skolas programmas sastāvdaļu vai iegūt atzinību, kas kalpotu kā pierādījums nākamajiem darba devējiem, ka viņi ir uzņēmušies saistības un kādu laiku ir palīdzējuši citiem cilvēkiem.

Piemēram, Lielbritānijā, arī citās Eiropas valstīs, jaunieši skolās un koledžās tiek iedrošināti veltīt kādu daļu no sava laika sabiedrības programmām un projektiem. Piemēram:

- **Apkārtojās vides projektiem**, tādiem kā, koku stādīšana, apkārtnes tīrīšana, valsts parku sakopšana
- **Sporta projektiem**, tādiem kā, sporta nodarbību vadīšana mazākiem bērniem, skolas brīvdienu spēļu programmu vadīšana
- **Sabiedrības projektiem**, tādiem kā laika pavadīšana ar vecākiem cilvēkiem, palīdzēšana vecākiem cilvēkiem ikdienas darbos

Latvijas Republikas likumdošanā jauniešu brīvprātīgais darbs ir definēts šādi:

“Jauniešu brīvprātīgais darbs ir orientēts uz sabiedriskā labuma darbību un veicina viņu zināšanu, prasmju, iemaņu un attieksmju attīstību, kā arī brīvā laika lietderīgu izmantošanu. Jaunietis veic brīvprātīgo darbu bez atlīdzības, nestājoties ar brīvprātīgā darba organizētāju darba iesiskajās attiecībās. Jauniešu brīvprātīgo darbu nedrīkst izmantot brīvprātīgā darba organizētāja vai trešās personas peļņas gūšanas nolūkā. Uz jauniešu brīvprātīgo darbu attiecināmi darba tiesiskās attiecības regulējošos normatīvajos aktos noteiktie aizliegumi un ierobežojumi” (*Jaunatnes likums, 9. pants*)

Brīvprātīgais darbs var būt saistīts ar dažāda veida labdarības akcijām – piemēram, ziedojumu vai mantu vākšanu bērnu namu bērniem vai veciem cilvēkiem, – tomēr, tas atšķiras ar jauniešu aktivāko iesaistīšanos, ieguldot savus spēkus, laiku, zināšanas un prasmes, arī paredz noteikto mācīšanās un attīstīšanas procesu, prasmju un vērtību pilnveidošanu, redzes loka paplašināšanu utt. Šo jautājumu ir svarīgi izdiskutēt ar pašiem jauniešiem, lai viņi varētu redzēt un saprast gan ieguldījumu, ko viņi var veikt, gan savus ieguvumus no brīvprātīgā darba aktivitātēm.

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata

S/R 1.2.1 – Starpkultūru Bingo aktivitātes noteikumi skolotājiem

Mērķis

- Palīdzēt dalībniekiem iepazīties ar pēc iespējas vairāk cilvēkiem un saprast, cik cilvēki ir dažādi

Laiks

- 15-20 minūtes (atkarībā no grupas lieluma)

Materiāli

- Katram dalībniekam ir jābūt vienai Bingo kartei. Jautājumus var pielāgot dalībnieku interesēm vai arī izveidot tos par vienu tēmu, piem. kultūra vai arī kāds īpašs ģeogrāfisks reģions
- Pildspalvas

Noteikumi

- Iedodiet katram dalībniekam Bingo karti
- Lūdziet viņiem izlasīt jautājumus un, ja iespējams, ierakstīt savus jautājumus pēdējā rindā, kuri palīdzētu iepazīt citus grupas dalībniekus
- Katram dalībniekam ir jāpienāk pie kāda, ko viņš nepazīst
- Viņiem ir jāiepazīstas un ar neilgas sarunas palīdzību jāskatās, vai viņi var ierakstīt sava sarunu biedra vārdu **vienā** no laukumiem uz Bingo kartes
- Vienā laukumā var ierakstīt tikai vienu vārdu, pēc tam ir jāsameklē kāds cits sarunu biedrs
- Piekodiniet, ka tā nav sacensība, bet gan veids, kā viņi var viens otru labāk iepazīt
- Tas, kuram ir pilna viena laukumu līnija **horizontāli, vertikāli** vai pa **diagonāli**, iznāk priekšā un sauc “Bingo” un tad atgriežas pie grupas

Atgriezeniskā saite

- Pajautājiet, cik atšķirīgi cilvēki ir grupā un kādas priekšrocības vai problēmas tas var radīt kursa laikā
- Palūdziet pāris brīvprātīgajiem pastāstīt kaut ko par cilvēkiem, ko viņi pirms tam nepazina
- Pajautājiet, vai bez vārda viņi atceras vēl kaut ko par šiem cilvēkiem
- Pajautājiet, vai visi atceras visu vārdus (vai lielāko daļu), neskatoties savās kartēs

S/R 1.2.2 – Draudzīga un droša vide

- Droša vide: novācot nevajadzīgo aprīkojumu, lietas, uzturot telpu kārtībā, ziņojot par bojātām mēbelēm un aprīkojumu, zinot, kur atrodas avārijas izejas un drošības aprīkojums
- Ievērot nodarbību un ēdienreīžu laikus
- Uzvesties tā, lai fiziski nenodarītu nevienam pāri
- Klausīties citos un respektēt visus: viņu pieredzi, idejas, to, kam viņi tic un ideālus
- Uzvesties tā, lai neaizvainotu citus emocionāli: nekāda izsmiešana, nepieklājīgi komentāri, nepiedienīga uzvedība
- Respektēt cilvēka personīgo vietu telpā un vajadzību pēc klusuma, kas nepieciešams atpūtai un domāšanai
- Nepavadīt laiku ar jaunākiem, atdaloties no grupas
- Neuztvert sevi pārāk nopietni – tā, lai varam atzīt savas kļūdas un mācīties no tām
- Būt pieklājīgiem pret citiem un palīdzēt vairo prieka brīžus
- Būt iecietīgiem pret citu cilvēku paradumiem un censties tos izprast
- Strādāt komandā, uzņemoties kopīgu atbildību par kļūdām un panākumu prieku
- Kārtīgi piedomāt pie bērnu un jauniešu drošības
- Zināt pie kā griezties jebkādu problēmu gadījumā
- Piedalīties visā aktīvi un sadarboties
- Pamanīt, ja kādam iet grūtāk; atrast laiku parunāties un izprast problēmu
- Vienmēr censties palīdzēt
- Visiem viens likums
- Būt optimistiskiem
- Smaidīt
- Mobilie telefoni – tikai starpbrīžos
- Dalīties pieredzē un ar idejām, kā var kaut ko uzlabot

Otrā nodarbība: Kopā mēs varam vairāk!

Mērķis: palīdzēt jauniešiem saprast, ko nozīmē strādāt komandā		Ieteicamais laiks: 90 minūtes + 40 minūtes
Sagaidāmie rezultāti	Soļi	Resursi
<p>2.1. Jauniešiem nodarbības beigās būtu jāprot</p> <ul style="list-style-type: none"> Izskaidrot atšķirību starp cilvēku grupu un komandu Izveidot efektīvas komandas galveno nosacījumu sarakstu Pielietot dažas komandas darba prasmes Aprakstīt savas stiprās puses un prasmes, kas vēl jāattīsta kā komandas biedriem un līderiem 	<p>2.1.1 Iepazīstiniet ar šīs nodarbības mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jauniešiem tiks piedāvāti dažādi uzdevumi, kas prasīs no viņiem aktīvo līdzdalību un komandas darbu Komandas darbs ir svarīgs, ja viņi vēlās izdomāt, saplānot un īstenot brīvprātīgā darba aktivitātēs nākotnē, jo komanda ir spēks ☺ Šie uzdevumi arī var palīdzēt viņiem labāk iejusties grupā un uzzināt vienam otru, pirms ķerties klāt pie citām tēmām <p>2.1.2 Sāciet ar aktivitāti „Uzkāp uz akmens” (S/R 2.1.2). Ja var redzēt, ka jauniešiem ir grūti tikt galā, var apturēt grupas darbu un pajautāt kādu no šiem jautājumiem (jautājumi jāizvēlās atkarībā no situācijas un jauniešu rīcības):</p> <ul style="list-style-type: none"> Kas šobrīd ir līderis? Cik cilvēku pašlaik ir vadībā? Vai katram komandas biedram ir bijusi iespēja izteikt savas domas? Vai katrs piekrīt tam, kā jūs pildāt šo uzdevumu? Kāpēc jūs nevarat atrast risinājumu šai problēmai? Cik labi komanda darbojas? Ko jūs varat darīt, lai uzlabotu komandas darbu? <p>2.1.3 Noorganizējiet “Domino” aktivitāti tajās pašās grupās</p> <ul style="list-style-type: none"> Dodiet laiku grupai kļūt par efektīvu komandu. Mācīšanos var veicināt ar jautājumiem gan aktivitāšu laikā, gan pēc tām. <p>2.1.4 Tālāk aktivitāte „Lecam reizē” – ar mērķi apgūt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kā sabalansēt uzdevuma izpildi ar komandas darbu; Kā izvēlēties īsto cilvēku konkrētajai lomai komandā. 	<p>S/R 2.1.6 Līderības un komandas darba raksturīgākās pazīmes. Izmantojiet to visas nodarbības laikā</p> <p>S/R 2.1.2 “Uzlec uz akmens” komandas darbs</p> <p>S/R 2.1.3 Instrukcija “Domino” aktivitātei</p> <p>S/R 2.1.4 “Lecam reizē” aktivitāte</p> <p>S/R 2.1.5 Torņa celšanas aktivitāte</p> <p>Izmantojiet I/M 2.1.2 – 2.1.5 kā instrukcijas jaunajiem līderiem (nepieciešamības gadījumā tās var arī izdalīt mazām grupām, bet var arī sniegt mutiskās instrukcijas)</p>

	<p>2.1.4. Pabeidziet nodarbību ar torņa celšanas aktivitāti Izmantojiet šo aktivitāti, lai iemācītos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kā laika ierobežojums ietekmē komandas darbu; • Kā sacensības gars ietekmē komandas darbu; • Kā notiek komunikācija, ideju uzklauššana; • Uzdevumu deleģēšana, lai visu pabeigtu laikā; • Veiksmīgas komandas darba izvērtēšana. <p>2.1.5. Kopsavilkums un atgriezeniskā saite – skolotāja vadībā – 10 min</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sniedziet pozitīvu vērtējumu katras aktivitātes beigās un nodarbības kopsavilkumā pievērsiet uzmanību sagaidāmajiem rezultātiem, kurus minējat nodarbības sākumā. • Palūdziet katram individuāli atbildēt uz šādiem jautājumiem (var arī pierakstīt atbildes): <ul style="list-style-type: none"> – Kādas ir manas stipras komandas darba un līderības puses? – Kādas savas prasmes komandas darbā un līderībā es varētu uzlabot? – Ko es varu izdarīt, lai uzlabotu šīs prasmes? • Piedāvāriet jauniešiem padalīties ar savām atbildēm ar kaimiņu pa labi 	
--	---	--

S/R 2.1.2 – Aktivitātes “Uzlec uz akmens” noteikumi

Mērķis

Problēmas risinājuma meklēšanas aktivitāte, kas veicina līderības un efektīva komandas darba prasmju veidošanos. Pēc šīs aktivitātes jaunajiem līderiem jāprot:

- Izskaidrot atšķirību starp cilvēku grupu un komandu
- Nosaukt efektīvas komandas galvenos nosacījumus
- Pielietot dažas komandas darba prasmes.

Aprīkojums

Katrai 8 jauno līderu komandai ir jāizveido 9 „akmeņus” no materiāla, papīra, paklājiem utt. tādā kārtībā, kā parādīts zemāk

Sākat sekojoši: **1 2 3 4** **5 6 7 8**

Beigās jābūt tā: **8 7 6 5** **4 3 2 1**

NB Ja jums ir cits skaits jauno līderu, tad vienkārši atceraties, ka jums vienmēr vajag vienu akmeni brīvu. Uzdevuma veiksmīgai norīsei būtu labi, lai jauniešu skaits grupā nepārsniegtu 16. Ja jūsu grupā ir lielākā, var izveidot 2-3 grupas, kas strādā vienlaicīgi, pildot šo pašu uzdevumu

Izskaidrojiet noteikumus:

- Uz viena akmens drīkst būt tikai viens cilvēks
- Pārvietoties no akmens uz akmeni drīkst jebkurā virzienā
- Komandas biedri drīkst uzkāpt uz akmens tikai tad, ja tas ir brīvs
- Akmeņus nedrīkst pārvietot, izņemot gadījumus, lai palabotu to atrašanās vietu. Par šādu pielabošanu soda punkti netiek doti.
- Kurpes ir daļa no cilvēka (tas nozīmē, ka tās nedrīkst novilkt, lai izmantotu kā papildus akmeņus)
- Nevienam nedrīkst pieskarties grīdai ne ar vienu ķermeņa daļu
- Ja komanda neievēro noteikumus, tā sāk visu no gala.
- Nevar lekt!

Ja jums gadās spējīga un veikla grupa, varat izdomāt vēl kādus noteikumus.

Attiecīgos brīžos apturiet komandu un pajautājiet:

- Kas patreiz ir līderis? Cik cilvēki vada šo uzdevumu?
- Vai katram komandas biedram ir bijusi iespēja izteikt savas domas?
- Vai katrs piekrīt tam, kā jūs pildat šo uzdevumu?
- Kāpēc jūs nevarat atrast risinājumu šai problēmai
- Cik labi komanda darbojas? Ko jūs varat darīt, lai uzlabotu komandas darbu?

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ

Jauniešu brīvprātīgais darbs
Skolotāju rokasgrāmata

